

19. 1. 2005

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nový trestní zákon navrhuje nové tresty a změnu pravomocí

Návrh nového trestního zákona, který projednává sněmovna, zvyšuje tresty za nejzávažnější trestné činy, snižuje věk trestní odpovědnosti na 14 let a zřizuje takzvanou zabezpečovací detenci pro nesvéprávné zločince. Policie by také již neměla mít možnost zastavit trestní stíhání. Na včerejším semináři o chystaných změnách v trestním zákoně se však politici a představitelé justice nedokázali shodnout ani na tom, zda je nový zákon vůbec potřeba.

Hlavní změnou návrhu je přechod od současného materiálního pojetí trestního práva k formálnímu. Podle materiálního přístupu soudci hodnotí společenskou nebezpečnost konkrétného trestného činu, formální proti tomu trestný čin přesně vymezuje. Za trestný čin by tedy byl považován každý skutek, který splní formální znaky dané zákonem, bez ohledu na to, zda je pro společnost nebezpečný.

Zákon, který již poslanci pustili do druhého čtení, také ve větší míře pracuje s alternativními tresty a k současným, jako jsou například veřejně prospěšné práce, zavádí domácí vězení.

U zvláště závažných trestných činů zvyšuje trest až na 20 let, výjimečně bude možné uložit až 30 let odnětí svobody. Návrh také počítá se snížením věkové hranice trestní odpovědnosti z 15 na 14 let. Mění a zpřesňuje definici nutné obrany a zavádí novou metodu sčítání několika trestů. Pro sexuální násilníky nebo sadisty, kteří byli uznáni nepřičetnými, a nejsou tedy za své zločiny odpovědní, navrhuje novou formu ochrany, takzvané detenční zabezpečení. Pachatelé, u kterých by běžné léčení nemělo smysl, by se tak ocitli ve zvláštních hlídaných ústavech.

Ustanovení, které pravomoc zastavit trestní stíhání přesouvá z policie na státní zástupce, kritizovala zejména nejvyšší státní zástupce Marie Benešová. Uvedla, že navrhovaná praxe by například jen v roce 2004 na státní zástupce přesunula 280.000 trestních stíhání, které policie odložila.

"Bez posílení státních zastupitelství to není možné," řekla Benešová.

Předsedkyně Nejvyššího soudu Iva Brožová si stejně jako poslanec Jiří Pospíšil (ODS) myslí, že nový zákon není potřeba a stačilo by postupně měnit současný. Podle Benešové ale nynější trestní zákon od roku 1989 prošel 48 novelami.

Předseda Ústavního soudu Pavel Rychetský a předseda Vrchního soudu v Praze Vladimír Stibořík zase v novém zákoně postrádali trestní odpovědnost právnických osob.

Rychetský se navíc obává, že nejtěžší bude změnit postoj samotných soudců. "Myšlení některých soudců se nezmění," řekl.

Pokud bude nový trestní zákon přijat, mohl by začít platit od ledna 2006.

Další články:

- [Podmíněné upuštění od trestního stíhání: racionální odklon u právnických osob](#)
- [Zkreslené vzpomínky v trestním řízení vedeném pro pohlavní zneužívání](#)
- [Přenositelnost důkazů z daňového do trestního řízení](#)
- [Praktický návod na úspěch žádosti o podmíněné propuštění od roku 2026](#)
- [Přijetí prohlášení viny a povinnost soudu vypořádat námitky poškozeného](#)
- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)